

Список використаних джерел:

1. Бірюкова Ю. Державно-приватне партнерство як інструмент розвитку туристичного готельного бізнесу в умовах післявоєнного відновлення. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/20196/1/PIONBUG_2022_P022-023.pdf

Леоненко Н. А. Механізм державно-приватного партнерства в межах державної політики розвитку туристичної сфери України. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2019. Вип. 14. С. 63–66.

Matsola M. M.

PhD in economics, associate professor, associate professor department of management in information technologies, Vasyl Stefanyk Precarpathian national university, Ukraine.

Bayurchak V. O.

student of higher education in the second year of study at the "Master" specialty "Entrepreneurship and trade" Vasyl Stefanyk Precarpathian national university, , Ukraine.

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ MANAGEMENT OF ENTERPRISES DEVELOPMENT IN MODERN CONDITIONS

Процес трансформації української економіки, викликаний повномасштабною війною, створює принципово нові умови для функціонування та розвитку українських підприємств. Статистика НБУ показує, що очікування бізнесу поступово стабілізуються. Індекс очікувань ділової активності (ІОДА) у 2024 році досягає значення 49,4, що свідчить про наближення до нейтрального рівня та формування нових адаптивних механізмів у бізнес-середовищі [4].

Всебічний аналіз макроекономічного середовища виявляє двоїстий характер сучасних тенденцій розвитку. Перспектива збільшення міжнародної фінансової підтримки, відновлення споживчої активності і відносна стабілізація

енергетичного сектора є позитивними факторами. Водночас, систематичні атаки на інфраструктуру та загрози енергетичній безпеці мають руйнівний вплив на розвиток підприємств.

Галузевий аналіз економіки показує значну диференціацію в траєкторії розвитку різних галузей. Промисловий комплекс, демонструє помірно оптимістичну динаміку. Варто відзначити, що більше 28% промислових підприємств прогнозують збільшення виробничих потужностей, а 22% очікують розширення замовлень [4]. Інфляційний тиск на ринку сировини залишається важливою проблемою, що підтверджується очікуваннями 56% респондентів [4].

У будівельному секторі з індексом ділової активності 49,6 спостерігаються аналогічні тенденції розвитку. Одна третя підприємств галузі планують розширити будівельні роботи, що вказує на наявність точок можливого зростання. Однак нестача кваліфікованих підрядників і очікуване зростання закупівельних цін залишаються істотними перешкодами та створюють ризики для прибутковості проектів [4].

Найбільший рівень оптимізму продемонстрував сектор торгівлі, де індекс очікувань досяг 51,9. Значний відсоток підприємств (33%) прогнозують збільшення обсягу продажів, а 35% планують розширити закупівельну діяльність [4]. Однак тенденція до зниження дохідності вказує на посилення конкуренції і необхідність оптимізації операційних витрат.

Сектор послуг характеризується найбільш консервативними оцінками перспектив розвитку. Позитивним сигналом є очікуване збільшення замовлень. Однак підвищення цін, прогнозоване 55% підприємств, створює додаткові проблеми для прибутковості бізнесу [4].

В умовах змін економічного середовища відбувається фундаментальне переосмислення підходу до управління ланцюгами поставок. Формування багаторівневих систем для диверсифікації постачальників і впровадження гнучких логістичних рішень стало пріоритетним завданням [2]. Цифровізація бізнес-процесів з будь-якого напрямку розвитку перетворюється в нагальну

необхідність, що підтверджується посиленням впровадження автоматизованих систем управління і розширенням цифрових каналів взаємодії з клієнтами [3].

Функціонування підприємств в умовах воєнного стану формують нову парадигму управління їх розвитком. Основними особливостями сучасного бізнес-середовища є необхідність забезпечення безперервності операційних процесів в умовах підвищених ризиків безпеки, територіальна реструктуризація виробничих потужностей, трансформація логістичних ланцюгів, пошук альтернативних ринків збуту та адаптація до функціонування в умовах енергетичних обмежень. Згідно з результатами дослідження ОЕСР, важливо, що майже дві третини (62%) українських підприємств вже формують стратегічний план післявоєнного відновлення і розвитку [3].

Інноваційні елементи управління розвитком підприємства особливо актуальні в кризових ситуаціях. Прогресивні українські підприємства активно розробляють передові управлінські практики, в тому числі: інтегровану систему забезпечення безперервності розвитку та децентралізовані моделі управління [1]. Емпіричні дослідження показують, що підприємства, які інвестують у розвиток інноваційних можливостей, демонструють кращу стійкість до кризових явищ [1].

Цифрова трансформація стає одним з основних інструментів, що визначає життєздатність бізнесу в умовах війни. У 2023 році понад половину підприємств посилили процес цифровізації [3]. Пріоритетними напрямками технологічної модернізації є переведення бізнес-процесів у хмарні середовища, розвиток інфраструктури віддаленої роботи, автоматизація критично важливих операційних процесів та інтеграція цифрових технологій.

Важливим напрямом подальшого розвитку підприємств є управління людським капіталом, яке в умовах воєнного стану вимагає радикального переосмислення. Підприємства, які сприяють розвитку персоналу, демонструють хороший показник відновлення своєї діяльності. Невід'ємною складовою управління є розробка інтегрованої системи безпеки, впровадження

гібридних форматів роботи, психологічна підтримка співробітників, реалізація програм професійної переорієнтації.

Особливу увагу в розвитку підприємств слід приділити стратегічному плануванню післявоєнного відновлення. За оцінками експертів, потреба у відновлення української економіки перевищує 400 мільярдів доларів [3]. Великий фінансовий ресурс який спрямуватиметься на відбудову створює безпрецедентні можливості для підприємств, які зможуть адаптуватися до нових економічних реалій і формувати ефективні моделі управління.

Таким чином, в сучасному бізнес-середовищі підприємствам необхідно максимально сконцентруватися на побудові гнучкої і адаптивної системи управління розвитком, заснованої на принципах інноваційності, цифровізації, де центральні ролі відводяться людському капіталу та фінансовій стабільності. Успішне впровадження такої системи стане визначальним фактором не тільки для виживання бізнесу в кризових ситуаціях, але і для створення передумов для післявоєнного відновлення і процвітання.

Список використаних джерел:

1. Кравченко, О., Кичигін, А. (2023). Планування інновацій підприємств в умовах ринкової економіки. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка, 16(32). [https://doi.org/10.33296/2707-0654-16\(32\)-04](https://doi.org/10.33296/2707-0654-16(32)-04).
2. Kruhlyanko, Andriy. (2024). Adaptation of business strategies of ukrainian business in the conditions of war: international experience. bulletin of chernivtsi institute of trade and economics. 1. 51-64. 10.34025/2310-8185-2024-1.93.05.
3. OECD (2024), Enhancing Resilience by Boosting Digital Business Transformation in Ukraine, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/4b13b0bb-en>.
4. Щомісячні опитування підприємств України, жовтень 2024 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/schomisyachni-opituvannya-pidpriyemstv-ukrayini-jovten-2024-roku>.